

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	10298 - Prospecció de l'Arquitectura
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	C
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	10298 - Prospecció de l'Arquitectura
Crèdits	1.2 presencials (30 hores) 3.8 no presencials (95 hores) 5 totals (125 hores).
Grup	Grup 1, 1S(Campus Extens)
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professors	Horari d'atenció alumnat					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Miquel Àngel Capellà Galmés	10:00h	11:00h	Dilluns	01/09/2013	10/02/2014	BF-07
ma.capella@uib.es	16:00h	17:00h	Dilluns	17/02/2014	30/07/2014	BF-07

Titulacions on s'imparteix l'assignatura

Titulació	Caràcter	Curs	Estudis
Màster Universitari de Patrimoni Cultural: Investigació i Gestió	Postgrau		Postgrau

Contextualització

Aquesta assignatura està encaminada a dotar a l'alumne d'una base teòrica, metodològica i, eminentment, pràctica que li permeti analitzar el Patrimoni arquitectònic. Es plantegen dos grans camps: la investigació (aplicació en la recerca històrica dels coneixements metodològics) i gestió-intervenció (estudis historicoartístics previs i de seguiment vinculats als processos d'intervenció, conservació i restauració d'edificis historicoartístics).

S'aprofundirà en les tècniques de documentació per conèixer la realitat material i artística, la història de la construcció, les tipologies històriques i la relació amb l'entorn.

Requisits

Essencials

Tenir uns coneixements evidents de la història de l'arquitectura.

Posseir una destresa elemental de dibuix, fotografia i altres mitjans de representació gràfica.

Competències

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	10298 - Prospecció de l'Arquitectura
Grup	Grup 1, IS
Guia docent	C
Idioma	Català

Específiques

1. E1. Coneixement de les tècniques concretes d'anàlisi de l'arquitectura de les seves possibilitats i limitacions.
2. E2. Capacitat de veure, seleccionar, analitzar i valorar els elements històrics de l'arquitectura del passat.
3. E3. Habilitat per presentar i transmetre els resultats. La investigació. Els informes pericials.

Genèriques

1. G1. Coneixement dels instruments per l'anàlisi del construït.
2. G2. Habilitat per comunicar aquests coneixements.

Continguts

Continguts temàtics

- Tema 1. El Patrimoni arquitectònic
- Tema 2. Mètodes d'anàlisi i la seva aplicació

Metodologia docent

En aquest apartat es descriuen les activitats de treball presencial i no presencial (o autònom) previstes a l'assignatura amb l'objecte de poder desenvolupar els continguts i avaluar les competències establertes anteriorment. Amb el propòsit d'afavorir l'autonomia i el treball personal de l'alumnat, l'assignatura forma part del projecte Campus Extens, centrat en l'ensenyament flexible i a distància, el qual incorpora l'ús de la telemàtica a la docència universitària. Mitjançant la plataforma de teleeducació, l'alumne tindrà a la seva disposició una comunicació en línia i a distància amb el professor, un calendari amb notícies d'interès, documents electrònics, enllaços a Internet i propostes de pràctiques de treball autònom i individual.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
Classes teòriques	Classes magistrals	Grup gran (G)	Mitjançant el mètode expositiu, el professor establirà els fonaments teòrics dels blocs temàtics que componen la matèria. A més, es donarà informació de tipus bibliogràfic per a cada tema, sobre el mètode de treball i el material que haurà d'utilitzar l'alumnat per preparar de forma autònoma els continguts.
Seminaris i tallers	Sortides de camp	Grup mitjà (M)	Sessions monogràfiques supervisades pel professor amb participació compartida: professors, estudiants, experts... La major part d'aquestes activitats es desenvoluparan fora de l'aula: anàlisi d'edificis, lectura de plans... L'assistència als seminaris és obligatòria, només es pot faltar a un 10% d'aquestes activitats. Es realitzarà un control de l'assistència a través de llistes.

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	10298 - Prospecció de l'Arquitectura
Grup	Grup 1, IS
Guia docent	C
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
Classes pràctiques	Casos pràctics	Grup gran (G)	Sessions monogràfiques supervisades pel professor dedicades a l'anàlisi d'un cas.
Avaluació	Cas pràctic	Grup gran (G)	S'analitzaran diversos casos pràctics.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció
Estudi i treball autònom individual	Lectura de textos seleccionats	L'alumnat haurà de realitzar la lectura d'una sèrie de textos seleccionats que es comunicaran a inici de curs, en funció de les expectatives i els interessos de l'alumne. Serviran per donar base teòrica complementària a la matèria. L'alumne haurà de lliurar una recensió de cada un d'ells.
Estudi i treball autònom individual	Preparació dels temes	Després de l'exposició per part del professor a les classes magistrals, l'alumnat haurà d'aprofundir en la matèria. Per facilitar aquesta tasca, s'indicarà, per a cada tema, la bibliografia que s'ha de consultar.
Estudi i treball autònom individual o en grup	Projecte d'estudi historicoartístic a patrimoni construït	L'alumnat en petits grups, que seran d'un màxim de 4 persones, elaborarà un guió per a desenvolupar un projecte d'estudi d'un element del Patrimoni arquitectònic de les Illes Balears. En aquest document, es posaran en pràctica els coneixements, habilitats i procediments exposats a les classes magistrals, pràctiques i seminaris/tallers. Es disposarà de materials facilitats pel professor, com per exemple guions, i del seu assessorament en les tutories previstes.

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut de l'alumnat i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Estimació del volum de treball

Modalitat	Nom	Hores	ECTS	%
Activitats de treball presencial		30	1.2	24
Classes teòriques	Classes magistrals	14	0.56	11.2
Seminaris i tallers	Sortides de camp	8	0.32	6.4
Classes pràctiques	Casos pràctics	6	0.24	4.8
Avaluació	Cas pràctic	2	0.08	1.6
Activitats de treball no presencial		95	3.8	76
Estudi i treball autònom individual	Lectura de textos seleccionats	20	0.8	16
Estudi i treball autònom individual	Preparació dels temes	40	1.6	32
Total		125	5	100

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	10298 - Prospecció de l'Arquitectura
Grup	Grup 1, IS
Guia docent	C
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Hores	ECTS	%	
Estudi i treball autònom individual o en grup	Projecte d'estudi historicoartístic a patrimoni construït	35	1.4	28	
		Total	125	5	100

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Els continguts i les competències establertes seran valorats mitjançant l'aplicació d'una sèrie de procediments d'avaluació. A la taula del present apartat es descriu per a cada procediment d'avaluació, la tipologia, els criteris i el seu pes en la qualificació de l'assignatura.

L'ús de Campus Extens implica un treball continu de l'alumnat, que ha de comportar la seva participació activa en les tasques que s'encomani, la descàrrega i revisió dels materials actius a l'espai virtual i l'ús de les tutories, tant en la modalitat virtual com presencial.

Sortides de camp

Modalitat	Seminaris i tallers
Tècnica	Tècniques d'observació (No recuperable)
Descripció	Sessions monogràfiques supervisades pel professor amb participació compartida: professors, estudiants, experts... La major part d'aquestes activitats es desenvoluparan fora de l'aula: anàlisi d'edificis, lectura de plans... L'assistència als seminaris és obligatòria, només es pot faltar a un 10% d'aquestes activitats. Es realitzarà un control de l'assistència a través de llistes.
Criteris d'avaluació	Participació activa de l'alumnat i fonamentada, que suposa una preparació anterior de totes les activitats desenvolupades. Es realitzarà una reducció de la nota de forma proporcional per la no assistència o escassa participació.

Percentatge de la qualificació final: 10% per l'itinerari A

Cas pràctic

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (Recuperable)
Descripció	S'analitzaran diversos casos pràctics.
Criteris d'avaluació	-Ordre i claredat expositiva. -Capacitat de relació i síntesi. -Adequació de la resposta a la pregunta formulada. -Exactitud i precisió cronològica de les respostes. -Utilització del vocabulari específic.

Percentatge de la qualificació final: 50% per l'itinerari A

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	10298 - Prospecció de l'Arquitectura
Grup	Grup 1, IS
Guia docent	C
Idioma	Català

Lectura de textos seleccionats

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Altres procediments (Recuperable)
Descripció	L'alumnat haurà de realitzar la lectura d'una sèrie de textos seleccionats que es comunicaran a inici de curs, en funció de les expectatives i els interessos de l'alumne. Serviran per donar base teòrica complementària a la matèria. L'alumne haurà de lliurar una recensió de cada un d'ells.
Criteris d'avaluació	-Ordre i claredat expositiva. -Capacitat de relació i síntesi. -Adequació de la resposta a la pregunta formulada. -Exactitud i precisió cronològica de les respostes. -Utilització del vocabulari específic.

Percentatge de la qualificació final: 10% per l'itinerari A

Projecte d'estudi historicoartístic a patrimoni construït

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Treballs i projectes (Recuperable)
Descripció	L'alumnat en petits grups, que seran d'un màxim de 4 persones, elaborarà un guió per a desenvolupar un projecte d'estudi d'un element del Patrimoni arquitectònic de les Illes Balears. En aquest document, es posaran en pràctica els coneixements, habilitats i procediments exposats a les classes magistrals, pràctiques i seminaris/tallers. Es disposarà de materials facilitats pel professor, com per exemple guions, i del seu assessorament en les tutories previstes.
Criteris d'avaluació	-Ordre i claredat expositiva. -Exactitud dels resultats obtinguts. -Utilització del vocabulari específic. -Ús de la bibliografia general i específica de la matèria. -Faltes d'ortografia i aspectes formals.

Percentatge de la qualificació final: 30% per l'itinerari A

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

BOATO, Anna, *L'archeologia in architettura. Misurazioni, stratigrafie, datazioni, restauro*, Venezia, Marsilio, 2008.

CARBONARA, Giovanni, *Avvicinamento al restauro. Teoria, storia, monumenti*, Napoli, Liguori Editore, 2006.

DAUSSY, Stéphanie Diane; TIMBERT, Arnaud (ed.), *Architecture et sculpture gothiques. Renouveau des méthodes et des regards*, Rennes, Presses Universitaires de Rennes, 2012.

BIEL IBÁÑEZ, Mª Pilar; HERNÁNDEZ MARTÍNEZ, Ascensión, *Lecciones de los maestros. Aproximación histórico-crítica a los grandes historiadores de la arquitectura española*, Actas del seminario celebrado en Zaragoza del 26 al 28 de noviembre de 2009, Zaragoza, Institución Fernando el Católico, 2011.

MARCONI, Paolo, *Il recupero della bellezza*, Milano, Skira, 2005.

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	10298 - Prospecció de l'Arquitectura
Grup	Grup 1, IS
Guia docent	C
Idioma	Català

Bibliografia complementària

- ALMAGRO GORBEA, Antonio, *Levantamiento arquitectónico*, Granada, Universidad de Granada, 2004.
- ALONSO ÁLVAREZ, Raquel, "Morbus Aedificandi: algunos aspectos de la construcción en la Edad Media", *Edades. Revista de historia*, 9, 2001, 57-76.
- ARCE SAINZ, Fernando, "Historia de arte, arqueología de la arquitectura y el telescopio de Galileo", *Arqueología de la Arquitectura*, 6, 2009, 21-29.
- ARÓSTEGUI, J., *La investigación histórica. Teoría y método*, Barcelona, Crítica, 1995.
- AZKARATE, Agustín; CÁMARA, Leandro *et al.*, *Catedral de Santa María. Vitoria-Gasteiz. Plan Director de Restauración*, 2 vol., Vitoria-Gasteiz, Diputación Foral de Álava, Fundación Catedral Santa María, 2001.
- AZKARATE, A., "La Arqueología de la Arquitectura en el siglo XXI", *Arqueología de la Arquitectura*, 5, 2008, 11-14.
- BANGO TORVISO, Isidro B., "Crisis de una historia del arte medieval a partir de la teoría de los estilos: la problemática de la Alta Edad Media", *Revisión del Arte Medieval en Euskal Herria*, Cuadernos de la Sección de Artes Plásticas y Monumentales, 15, 1996, 15-28.
- BERMÚDEZ, Alejandro; VIANNEY, Joan; GIRALT, Adelina, *Intervención en el patrimonio cultural*, Madrid, Síntesis, 2004.
- BERNARDI, Philippe, *Bâtir au Moyen Âge*, Paris, CNRS, 2011.
- BOTO VARELA, Gerardo, "Morfogénesis espacial de las primeras arquitecturas de San Ididoro. Vestigios de la memoria dinástica leonesa", a *Siete maravillas del Románico Español*, Aguilar de Campoo, 2009, 151-191.
- BOTO VARELA, Gerardo; MARTÍNEZ TEJERA, Artemio M., "Historiar la Arquitectura medieval. Intersecciones epistemológicas de la Historia del Arte y la Arqueología de la Arquitectura", *Arqueología de la Arquitectura*, 7, 2010, 263-275.
- BROGIOLO, G. P., "L'analisi stratigrafica: un metodo per la lettura delle modificazioni architettoniche", *Abacus*, 1, 1988, 19-28.
- BROGIOLO, G. P., "Arqueología estratigráfica y restauración", *Informes de la Construcción*, 435, 1995, 31-36.
- BROGIOLO, G. P., "L'archeologia dell'architettura in Italia nell'ultimo quinquennio (1997-2001)", *Arqueología de la arquitectura*, 1, 2002, 19-28.
- CABALLERO ZOREDA, Luis, "El método arqueológico en la comprensión del edificio (sustrato y estructura)", a *Curso de Mecánica y Tecnología de los Edificios Antiguos*, Madrid, Servicio de Publicaciones del Colegio Oficial de Arquitectos de Madrid, 1986, 13-58.
- CABALLERO ZOREDA, Luis, "Método para el análisis estratigráfico de construcciones históricas o Lectura de paramentos", *Informes de la Construcción*, 435, 1995, 37-46.
- CABALLERO ZOREDA, Luis, "En torno a algunas experiencias de lectura arqueológica de edificios", *Quaderns científics i tècnics*, 9, 1997, 307-324.
- CABALLERO ZOREDA, Luis, "Edificio Histórico y Arqueología: un compromiso entre exigencias, responsabilidad y formación", *Arqueología de la Arquitectura*, 6, 2009, 11-19.
- CABALLERO ZOREDA, Luis; ARCE SAINZ, Fernando, "Producción decorativa y estratigrafía", a CABALLERO ZOREDA, Luis; MATEOS, P., *Escultura decorativa tardorromana y altomedieval en la Península Ibérica*, Anejo del Archivo Español de Arqueología, 41, 2006, 233-274.
- CABALLERO ZOREDA, Luis; ESCRIBANO, C. (ed.), *Actas del Congreso de Arqueología de la arquitectura: el método arqueológico aplicado al proceso de estudio y de intervención en edificios históricos*, Burgos, 1996.
- CABALLERO ZOREDA, Luis; FERNÁNDEZ MIER, M., "Análisis Arqueológico de construcciones históricas en España. Estado de la cuestión", *Archeologia dell'architettura*, 2, 1997, 147-158.
- CARANDINI, A., *Historia en la tierra: manual de excavación arqueológica*, Barcelona, 1997.
- CARBONARA, Giovanni, *Avvicinamento al restauro. Teoria, storia, monumenti*, Napoli, Liguori Editore, 2006.
- CASTILLO OREJA, Miguel Ángel (ed.), *Centros históricos y conservación del patrimonio*, Madrid, Fundación Argentaria-Visor, 1998.

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	10298 - Prospecció de l'Arquitectura
Grup	Grup 1, IS
Guia docent	C
Idioma	Català

D. A., *Monumentos y proyecto : Jornadas sobre Criterios de Intervención en el Patrimonio Arquitectónico*, Madrid del 19 al 23 de octubre de 1987, Madrid, Ministerio de Cultura, Instituto de Conservación y Restauración de Bienes Culturales, 1990.

D. A., *Seminari d'Estudis Històrics 2007: Arqueologia de l'Arquitectura*, Palma de Mallorca, Societat Arqueològica Lul·liana, 2008.

ESQUIEU, Y.; PESEZ, J. M. (ed.), *Cent maisons médiévales en France (du XIIe au milieu du XVIe siècle). Un corpus et une esquisse*, Paris, CNRS, 1998.

FONTENLA SAN JUAN, Concha, "El historiador del arte ante una actuación en el patrimonio construido", a *El historiador del arte, hoy*, Actas, Simposio CEHA, Soria, CajaDuero, 1997, 165-173.

GARCÍA CUETOS, Mª P., "Alejandro Ferrant y Manuel Gómez-Moreno: aplicación del método científico del CEH a la restauración monumental", *Loggia: arquitectura y restauración*, 21, 2008, 8-25.

GARCÍA GRANADOS, Juan Antonio, "Historia del Arte y Arqueología: a propósito de arquitectura", a *Coloquio hispano-italiano de arqueología medieval: Colloquio hispano-italiano di archeologia medievale*, Granada, Patronato de La Alhambra y Generalife, 1992, 61-82.

GARRIGOU GRANDCHAMP, Pierre, *Demeures medievales. Coeur de la cité*, París, Desclée de Brouwer, 1996.

GARRIGOU GRANDCHAMP, Pierre *et al.*, *La ville de Cluny et ses maisons. XIe-XVe siècles*, Paris, Picard, 1997.

GONZÁLEZ MORENO-NAVARRO, Antoni (ed.), *Ceràmica medieval catalana : El monument, document*, Barcelona, Diputació, Servei del Patrimoni Arquitectònic Local, 1997.

GONZÁLEZ VARAS, Ignacio, *Conservación de bienes culturales: teorías, historia, principios y normas*, Madrid, Cátedra, 2000.

GRACIANI, Amparo (ed.), *La técnica de la arquitectura medieval*, Sevilla, Universidad de Sevilla, 2001.

HARRIS, Edward C., *Principios de estratigrafía arqueológica*, Barcelona, Crítica, 1991 (1979).

HENARES, Ignacio, "La Historia del arte como instrumento operativo en la gestión y protección del patrimonio", a CASTILLO OREJA, Miguel Ángel (ed.), *Centros históricos y conservación del patrimonio*, Madrid, Fundación Argenteria-Visor, 1998, 79-91.

KIMPEL, Dieter; SUCKALE, Robert, *L'architecture gothique en France 1130-1270*, Paris, 1990.

LACUESTA CONTRERAS, Raquel, "Inventarios, catálogos y planes especiales de protección del patrimonio histórico, arquitectónico y ambiental", a GONZÁLEZ, Antoni (ed.), *Conservació preventiva: última etapa. Memòria SPAL 1999-2001*, Barcelona, Diputació de Barcelona, Servei de Patrimoni Arquitectònic Local, 2006, 241-273.

MINGARRO MARTÍN, Francisco (ed.), *Degradación y conservación del patrimonio arquitectónico*, Madrid, Complutense, 1996.

MORATA SOCÍAS, José, "La historia de la casa y el patrimonio histórico", a *El historiador del arte, hoy*, Actas, Simposio CEHA, Soria, CajaDuero, 1997, 185-192.

PARENTI, R., "Historia, importancia y aplicaciones del método de lectura de paramentos", *Informes de la Construcción*, 435, 1995, 19-29.

PASSINI, Jean, *Casas y casas principales urbanas : el espacio doméstico en Toledo a fines de la Edad Media*, Cuenca, Universidad de Castilla-La Mancha, Servicio de Publicaciones, 2004.

PATETTA, Luciano, *Historia de la arquitectura: antología crítica*, Madrid, Hermann Blume, 1984.

PIEROTTI, P.; QUIRÓS, J. A., "Archeologia dell'architettura e storia dell'architettura: due disciplini a confronto", a *Atti del II Congresso Nazionale di Archeologia Medievale*, Brescia, 377-380, 2000.

QUIRÓS CASTILLO, Juan Antonio, "La Arqueología de la Arquitectura y la Arqueología Medieval (por qué hacer Historia a partir del registro arquitectónico de época medieval)", a MOLINA MOLINA, Ángel Luis; EIROA RODRÍGUEZ, Jorge Alejandro, *Tendencias actuales de arqueología medieval*, 2007, 23-58.

QUIRÓS, J. A., "Arqueología de la Arquitectura en España", *Arqueologia de la Arquitectura*, 1, 2002, 27-38.

REDI, Fabio, *Pisa com'era: archeologia, urbanistica e strutture materiali (secoli V-XIV)*, Napoli, Liguori editori, 1991.

SAMSON, Ross, *The social archaeology of houses*, Edinburgh, Edinburgh University Press, 1990.

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	10298 - Prospecció de l'Arquitectura
Grup	Grup 1, IS
Guia docent	C
Idioma	Català

SÁNCHEZ ZUFIAURRE, Leandro, *Técnicas constructivas medievales. Erdi aroko eraikuntza teknikak*, Universidad del País Vasco, 2008.

SCHOFIELD, John, *Medieval London Houses*, London, Paul Mellon CSBA, Yale University Press, 1994.

SORALUCE BLOND, José Ramón, *Historia de la Arquitectura restaurada: de la Antigüedad a la Edad Media*, A Coruña, Universidade da Coruña, Servizo de Publicacións, 2008.

SORALUCE BLOND, José Ramon, *Historia de la arquitectura restaurada: Del Renacimiento al Movimiento Moderno*, A Coruña, Universidade da Coruña. Servizo de Publicacións, 2010.

SOURNIA, B.; VAYSSETTES, J.-L., *Montpellier: la demeure médiévale*, Paris, Imprimerie Nationale, 1991.

Altres recursos

Mitjançant la plataforma Campus Extens, l'alumnat tindrà a la seva disposició una sèrie de recursos d'interès per a la seva formació, com per exemple documents electrònics sobre la matèria elaborats pel professorat responsable de l'assignatura i enllaços a Internet.

